

bewegen zich van de peripherie langs het oppervlak van het poreuse lichaam naar binnen. Ook ziet men reeksen jonge elementen, die continu met het omhullende weefsel samenhangen en naar binnen groeien. Daaraan zijn mitosen te zien. Deze fibroblasten dringen zoolang het object niet aan alle zijden samenhangt met de omgeving (door fibrine en jonge cellen) in het vreemde lichaam alleen van die zijde in, waar die samenhang bestaat. Dit is van belang voor de beoordeeling der herkomst van de nieuwe elementen. Overigens wijst hij er herhaald op hoe uiterst moeielijk deze laatste quaestie is.

De celwoekering gaat aan de vaatwoekering vooraf.

De quaestie of het vinden van mitosen bewijzend is voor den oorsprong der jonge cel-elementen uit het omringende bindweefsel, met uitsluiting der leucocythen, ontkent hij met het oog op den stand onzer wetenschap.

Reuzencellen treden na 30 uren op. MARCHAND verdiept zich in de vraag hoe deze elementen ontstaan. Hij releveert een weinig bekend artikel van LIEBERKÜHN, die ze in salamanderbloed zag ontstaan door confluentie van leucocythen. Zeer positief zegt MARCHAND, dat hij nooit in een reuzencel een mitose zag en evenmin teekenen van de ARNOLD'sche kernfragmentatie. Zodoende vond hij volstrekt geen bewijs voor de vermeerdering der kernen in reuzencellen door deeling. Hij meent te moeten aannemen „dasz die „Fremdkörperriesenzellen aus Elementen hervorgehen, welche ursprünglich von „den umgebenden Geweben abstammen, sich anfangs durch Mitose theilen, und „mit stets neu hinzutretenden Zellen derselben Art unter gleichzeitiger Aufnahme von Leucocythen und unter eigenthümlicher Erweichung und vacuoläre „Umwandlung ihres Protoplasmas zu vielkernigen Massen verschmelzen”.

Vaatvormende cellen (vaat-endotheliën) kunnen bij de „Fremdkörperriesenzellen” in de buikholte geen rol spelen, daar de laatste er zijn vóór de vaatvorming begint.

De vorming van reuzencellen is in zekere mate van den aard van het vreemde lichaam afhankelijc. Bij de voor resorptie vatbare stukjes long traden ze bijna niet op, en bij andere stoffen, die moeielijk geresorbeerd worden, waren ze in groote hoeveelheid aanwezig.

Ziedaar eenige feiten en meeningen uit dit werkelijk zeer interessante opstel, dat in extenso echter alleen genietbaar is voor patholoog-histologen.

Leiden, Juli 1889.

Dr. SIEGENBEEK v. HEUKELOM.

I N G E Z O N D E N.

Geachte Redacteur!

Wel mocht uw Referent in het *Weekblad* van 28 September de lezing der dissertatie van den Heer ALETRINO, over den beroepseed der artsen, aanbevelen! Doch niet „vooral voor jonge medici zal de lectuur nuttig kunnen zijn”, ook ouderen in de praktijk mogen er kennis mede maken. Welk een opvatting omtrent verplichte geheimhouding bij sommige ouderen tegenwoordig heerschende is, moge uit het volgende blijken, overgenomen uit de: *Verzameling van stuk-*

ken, betreffende het Geneeskundig Staatstoezicht in Nederland, 1888, blz. 167.

Het vinde een plaats zonder commentaar, doch in dubbele mate dient er de aandacht op gevestigd, omdat bij de bestrijding der syphilis door alle partijen op den voorgrond wordt gesteld, dat de gelegenheid om zich onder geneeskundige behandeling te stellen voor de lijdens aan deze ziekte zoo gemakkelijk en veilig mogelijk moet worden gemaakt. Uit de aanhaling zelf blijkt, dat wij hier te doen hebben met een opvatting van het Geneeskundig Staatstoezicht in het algemeen:

„Aan een geneesheer, die aan het Geneeskundig Staatstoezicht mededeelde, dat hij een sigarenmaker voor de tweede maal wegens syphilis onder behandeling had, werd door den Geneeskundigen Inspecteur van Noord-Brabant de raad gegeven, den Burgemeester met dit geval in kennis te stellen, opdat de patiënt onder toezicht der politie zou komen, vooral met het doel om de sigarenfabrikanten voor een werkman, die zooveel onheil kan stichten, te waarschuwen.

„Tevens werd daarbij de noodzakelijkheid te kennen gegeven, dat en patiënt en zijn ouders van deze controleering moesten kennis dragen, te meer omdat dit reeds hoogstwaarschijnlijk voldoende zou zijn, om hem van het beroep van sigarenmaker te doen afzien.

„De Heer LANDMAN vraagt, in de vergadering van den Geneeskundigen Raad, of de handelwijze van den Inspecteur hier niet in strijd is met de Wet, die den geneesheer verplicht de geheimen zijner zieken niet te openbaren, dan alleen wanneer hij door de Justitie daartoe wordt verplicht. Hier geldt het bovendien geen ziekte, die de volksgezondheid bedreigt, waarvan den Burgemeester moet worden kennis gegeven. Hij begrijpt, dat die maatregel door den Inspecteur genomen is om schadelijke gevolgen te voorkomen, doch is die maatregel wettig? Ook de Heer BRUINSMA vindt de handelwijze van den Inspecteur volgens de wet niet te verdedigen. Het rechtskundig lid, Mr. VAN RYCKEVORSEL, geeft toe, dat strikt genomen de maatregel niet wettig kan worden genoemd, doch betwijfelt of ooit een Rechtbank, wanneer het het tegengaan van zulk een vreeselijke ziekte betreft, die men hier zonder eigen schuld zou kunnen opdoen, den maatregel zou veroordeelen. De Voorzitter zegt, dat over besmetting door syphilis op bovengenoemde wijze ook in de Inspecteurs-Vergadering is gesproken, en dat deze van oordeel was, dat, in het belang der openbare gezondheid, dergelijke maatregelen moesten genomen worden. Hij vraagt voorts: hoe zouden anders dergelijke gevallen kunnen worden geweerd? De sigarenmaker zou, met zijn arbeid voortgaande, onschuldige personen tot de slachtoffers kunnen maken zijner onvoorzichtigheid; inzonderheid hier, nu het een recidivist aan die ziekte gold, heeft hij gemeend, in het openbaar belang, zóó en niet anders te moeten handelen”.

Steenbergen, 30 September 1889.

G. W. BRUINSMA.

PILLEN MET KREOSOOT.

Aanleiding tot het schrijven van dit stukje gaf mij de ontvangst eener circulaire over JASPER's kreosoot-pillen, die ook aan alle geneeskundigen is verzonden.

Wanneer men dit geschrift met aandacht leest moet men tot de slotsom komen, dat een behoorlijke formule voor kreosoot-pillen haast niet te vinden is.

Gelukkig is dit in werkelijkheid niet het geval.

De eischen, waaraan volgens JASPER kreosoot-pillen moeten voldoen, zijn: Geringe omvang, om ze gemakkelijk in te kunnen nemen; aangename reuk en smaak; gemakkelijke verteerbaarheid; lage prijs.